

Nd.

681. Frumvarp til laga

[191. mál]

um garðyrkjuskóla á Akureyri.

Flm.: Ingvar Gíslason, Stefán Valgeirsson.

1. gr.

Stofna skal á vegum ríkisins og reka að fullu á þess kostnað garðyrkjuskóla á Akureyri. Skal skólinn taka til starfa 1. marz 1969.

2. gr.

Landbúnaðarráðherra fer með málefni skólans. Þriggja manna skólanefnd, er ráðherra skipar samkvæmt tilnefningu bæjarstjórnar Akureyrar, Búnaðarsambands Eyjafjarðar og Sambands norðlenskra kvenna, hefur stjórn skólans með höndum ásamt forstöðumanni, sem ráðherra setur eða skipar til starfans að fenginni um-sögn skólanefndar.

3. gr.

Ríkið leggur skólanum til nægilegt land og íbúðarhús fyrrum gróðrarstöðvar Ræktunarfélags Norðurlands á Akureyri í samráði við Rannsóknastofnun landbún-aðarins og kostar að öllu leyti þær endurbætur og viðgerðir, sem nauðsynlegar kunna að vera vegna skólastarfsins.

4. gr.

Stefnt skal að því, að skólinn starfi a. m. k. átta mánuði á ári, frá 1. marz til 31. október ár hvert. Lögð skal megináherzla á hagnýta, verklega kennslu í úti-garðrækt og skipulagningu og ræktun skrúðgarða og skjólbelta auk leiðbeininga um notkun sérfræðibóka.

Ráðherra setur nánari reglur um starfsemi skólans, námsefni, kennslutilhögun, próf og prófréttindi.

5. gr.

Nemendur skulu hafa náð 16 ára aldri og lokið landsprófi miðskóla eða gagn-fræðaprófi.

6. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Mörg undanfarin ár hefur verið uppi allsterk hreyfing norðanlands um endur-reisn garðyrkjukennslu á Akureyri. Hafa ýmsir áhugamenn um ræktunarmál, þ. á m. Samband norðlenskra kvenna, beitt sér fyrir þessari hreyfingu, enda á hún eindreginn stuðning áhrifamikilla aðila, svo sem Búnaðarsambands Eyjafjarðar, bæj-arstjórnar Akureyrar o. fl.

Garðyrkjukennslu var haldið uppi í Gróðrarstöð Ræktunarfélags Norðurlands á Akureyri á árabílinu 1904—1940, en þá féll sú starfsemi niður, er Garðyrkju-skólinn að Reykjum í Ölfusi tók til starfa. Því var trúað þá, að eigi væri þörf garð-yrkjukennslu á Akureyri, eftir að sá skóli kom til sögunnar. Reynslan sannar þó hið gagnstæða. Garðyrkjuskólinn í Ölfusi hefur fremur sérhæft sig í gróður-húsaræktun, og er ekkert við því að segja út af fyrir sig, en garðyrkjukennslan á Akureyri var jafnan miðuð við heimilisgarðyrkju og skrúðgarðaræktun. Áhrifa þeirrar stefnu gætti með sérstökum hætti á Akureyri og víðar um Norðurland, þar sem garðyrkja til heimilisnota og staðarfeegrunar setti svip á bæ og byggð. Sú hreyfing, sem uppi er á Norðurlandi fyrir endurreisn garðyrkjukennslu á Akur-eyri, miðar fyrst og fremst að því að endurvekja áhuga á heimilisgarðyrkju og skrúðgarðarækt og fjölga þeim mönnum, sem unnið gætu leiðbeinendastörf eða veitt þjónustu á því sviði.

Vorið 1966 var samþykkt þingsályktun á Alþingi, þar sem skorað var á ríkisstjórnina að láta fram fara athugun á því, hvort eigi væri grundvöllur fyrir stofnun garðyrkjuskóla á Akureyri eða í grennd, og skyldi þeirri athugun lokið fyrir reglulegt Alþingi, sem koma átti saman 10. október 1966.

Landbúnaðarráðherra skipaði þriggja manna nefnd til þess að athuga málið, en í nefndinni voru Jón Rögnvaldsson, garðyrkjuráðunautur á Akureyri, Dómhildur Jónsdóttir, prestsfrú á Höskuldsstöðum, og Ármann Dalmannsson, formaður Búnaðarsambands Eyjafjarðar. Nefndin skilaði álit og tillögum til landbúnaðarráðherra í febrúarmánuði 1967 og lagði til, að stofnaður skyldi garðyrkjuskóli á Akureyri og til hans lagt land og húsnæði gömlu gróðrarstöðvarinnar. Nefndin lagði til, að skólinn tæki til starfa 1. marz 1968, yrði fyrst um sinn 8 mánaða skóli og tæki allt að 10 nemendum. Skólinn skyldi leggja megináherzlu á kennslu í heimilisgarðrækt í viðtækum skilningi og vera fyrst og fremst verknámsskóli með nokkru hagnýtu bóknámi.

Þótt liðið sé nokkuð á annað ár, síðan hinar jákvæðu tillögur garðyrkjuskólanefnadar komu fram, sjást þess enn engin merki, að stjórnvöld hyggist fylgja þeim eftir. Skal engum getum að því leitt, hverju slík töf sætir, en flutningsmenn þessa frumvarps vilja fyrir sitt leyti freista þess að koma málinu fram, og því er frumvarpið flutt. Nú er að vísu sagt, að ríkisstjórnin hafi í hyggju að stytta þingtímann óeðlilega, og gæti þá svo farið, að þetta frumvarp hlyti ekki afgreiðslu vegna tíma-skorts. Ef svo fer, verður þess freistað á næsta þingi að koma málinu fram.

Fyrirhugaður garðyrkjuskóli á Akureyri verður hvorki dýr né viðamikil stofnun. Ekki mun þörf nema eins fastráðins kennara (skólastjóra) og stundakennsla verður hverfandi. Ríkið á nothæft hús fyrir skólann, þar sem er gamla gróðrarstöðin, og nægilegt land, sem nýta má í þágu skólans. Ástæðulaust er því að óttast þau útgjöld, sem skólanum yrðu samfara.